

Innst. 36 L

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Prop. 2 L (2016–2017)

Innstilling fra finanskomiteen om Endring i skattebetalingsloven (utsatt betaling av formuesskatt)

Til Stortinget

Sammendrag

Innledning og oversikt

Departementet viser til følgende anmodningsvedtak i finanskomiteens innstilling om en skatterefform for omstilling og vekst, jf. Innst. 273 S (2015–2016):

«Regjeringen bes i forbindelse med statsbudsjettet for 2017 gi en vurdering av problemet med formuesskatt i forbindelse med likviditetsutfordringer for eiere og bedrifter når bedriftene går med underskudd og det ikke er grunnlag for å betale utbytte. Det bes om en vurdering av hvordan midlertidige likviditetsproblemer eventuelt kan avhjelpes uten at det skapes en omgåelsesmulighet for formuesskatten.»

I revidert nasjonalbudsjett 2016 varslet regjeringen at den i budsjettet for 2017 ville foreslå en midlertidig og avgrenset ordning med utsatt formuesskatt for eiere av virksomheter som går med regnskapsmessig underskudd, jf. Meld. St. 2 (2015–2016) punkt 4.3. Det ble uttrykt at ordningen skal utformes slik at den blir praktikabel og mest mulig målrettet.

Bakgrunnen for forslaget var at mange virksomheter nå opplever en periode med manglende etterspørsel og bortfall av oppdrag, som vil føre til underskudd i regnskapene. Selv om kapitaltilgangen generelt er god i norsk næringsliv, kan det være segmenter av virksomheter som har vanskelig for å finne finansiering til å opprettholde aktiviteten. Regjeringen ønsker å gi en midlertidig likviditetshjelp til eiere av

slike virksomheter, slik at de ikke trenger å ta kapital ut av virksomheten for å betale formuesskatt. Det vises til punkt 4.2 i Prop. 1 LS (2016–2017) for en nærmere omtale av formuesskatt og likviditetsutfordringer for norske eiere.

På denne bakgrunn foreslår departementet en midlertidig regel om utsatt betaling i to år for formuesskatt for inntektsårene 2016 og 2017 for personlige skattytere som eier regnskapspliktig virksomhet med negativt årsresultat kalenderåret før inntektsåret. For selskap i konsern er det et tilleggsvilkår at også konsernregnskapet har negativt resultat for å få utsatt betaling av formuesskatten på aksjer i morselskapet. Departementet foreslår at renten i utsettelsesperioden settes til 5 pst.

For at ordningen skal få effekt for forskuddsskatten og forskuddstrekket allerede i 2016, er det nødvendig å behandle endringene før siste betaling av forskuddsskatt forfaller 15. november. Forslaget fremmes derfor i en egen proposisjon, som Stortinget kan behandle i tide til at skattytere kan søke om å endre forskuddsskatten.

Departementet foreslår at ordningen med utsatt betaling av formuesskatt reguleres i skattebetalingsloven ny § 15-3, og at det i forskrift gis regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsen. Det foreslås at bestemmelsen trer i kraft straks med virkning for formuesskatt i inntektsårene 2016 og 2017.

Gjeldende rett

Se omtale av formuesskatt, forskuddstrekk og forskuddsskatt for personlige skattytere og om regnskapsplikt i punkt 1.2 i proposisjonen.

Departementets vurderinger og forslag

Bakgrunn

Se nærmere om bakgrunn for forslaget i proposisjonens punkt 1.3.1.

Vilkår for å kunne utsette betaling av formuesskatt

FYSISKE PERSONER

Fordi det bare er fysiske personer som betaler formuesskatt (med visse ubetydelige unntak, jf. proposisjonens punkt 1.2.1), foreslår departementet at bare personlige skattytere kan søke om betalingsutsettelse på grunnlag av denne ordningen.

EIERE AV VIRKSOMHET

Se under andre overskrift i punkt 1.3.2 i proposisjonen om eiere av virksomhet.

REGNSKAPSMESSIG UNDERSKUDD

Se om regnskapsmessig underskudd etter tredje overskrift i punkt 1.3.2 i proposisjonen.

FORHOLDET TIL EØS-AVTALEN

For å unngå at forslaget er i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, må muligheten til å utsette betalingen av formuesskatt også omfatte formue i virksomhet som er hjemmehørende i EØS-land. På denne bakgrunn foreslår departementet at skattyter som er formuesskattepliktig til Norge for formue i virksomhet som er hjemmehørende i et EØS-land, er omfattet av utsettelsesordningen så lenge de øvrige vilkårene for betalingsutsettelse er oppfylt. Regnskapsplikten etter utenlandske rettsregler må være tilsvarende som etter norsk regnskapslovgivning for å kunne kreve utsettelse for formue i EØS-land, og med tilsvarende regnskapspråk. Betaling av formuesskatt for formue i land utenfor EØS skal ikke kunne utsettes.

TERSKELBELØP

Departementet foreslår at den formuesskatten som kan utsettes på grunn av virksomhetens underskudd, må være til sammen minst 30 000 kroner i inntektsåret for at skattyter kan kreve å utsette betalingen av den.

UTSETTELSENS LENGDE

Utsettelsen bør ikke vare lenger enn et par år for å unngå at den akkumulerte skatten blir svært høy. På denne bakgrunn foreslår departementet at betaling av formuesskatten kan utsettes i to år når vilkårene for betalingsutsettelse er oppfylt.

Beregning av den utsatte skatten

Administrative hensyn tilsier at beløpet som utsettes, bør settes til formuesverdien av aksjen/andelen/eiendelen multiplisert med skattesatsen, dvs. uten å trekke inn en forholdsmessig andel av skattyters bunnfradrag og gjeld knyttet til de aktuelle formuesobjektene. Formuesskatten beregnes i utgangspunktet på vanlig måte, og deretter trekkes formuesskatten på de aktuelle eiendelene ut dersom den er 30 000 kroner eller høyere. Maksimal utsatt skatt skal likevel være den fastsatte formuesskatten for inntektsåret, slik at det bare er formuesskatten som kan utsettes.

Framgangsmåte for utsettelsen

Departementet foreslår at skattyter må kreve utsettelse av formuesskatten innen fristen for levering av skattemeldingen. Dette gjelder selv om skattyter har søkt om og fått nedsatt forskuddstrekk eller forskuddsskatt, jf. punkt 1.3.6 i proposisjonen.

Renter, ny betalingsfrist mv.

Se nærmere om renter, ny betalingsfrist mv. i proposisjonens punkt 1.3.5.

Forskuddsskatt – effekt i 2016

Se proposisjonens punkt 1.3.6 for nærmere omtale av forskuddsskatt – effekt i 2016.

Forskriftshjemmel

Det foreslås at departementet gis hjemmel til å gi forskrift til gjennomføring og utfylling av bestemmelsene om utsatt betaling av formuesskatt.

Økonomiske konsekvenser

Gitt at ordningen behandles før siste termin for innbetaling av forskuddsskatt, anslås på usikkert grunnlag provenytapet i 2016 til 290 mill. kroner påløpt og 70 mill. kroner bokført. Bokført proveny tap i 2017 anslås til 510 mill. kroner. Samlet utsatt skatt for 2016 og 2017, som skal betales tilbake i 2019 og 2020, blir dermed 580 mill. kroner.

Mesteparten av provenytapet vil berøre kommunene. Det legges til grunn at inntektstapet inngår i beregningen av skatter og overføringer for kommunene.

Regjeringen vil i forbindelse med nysalderingen av 2016-budsjettet komme tilbake til Stortinget med forslag til bevilgningsendringer i statsbudsjettet for 2016, hvor en også tar hensyn til annen ny informasjon om blant annet skatte- og avgiftsinngangen.

Administrative konsekvenser

Ordningen med utsatt betaling av formuesskatt vil være administrativt krevende både for skattyter og skatteetaten. Formuesskatten på de aktuelle eien-delene må splittes fra resten av formuesskatten skatt-tyter skal betale, og den utsatte skatten må håndteres separat.

Skattyter må selv søke om å få endret forskudds-skatten og kreve å få utsatt formuesskatten. Både skattemeldingen og kontroll av skatteoppgjøret kan bli mer krevende for skattyter med en slik ordning.

For skatteetaten medfører forslaget merkostnader både til utvikling og tilpasning av etatens IT-systemer, økt manuell saksbehandling og medføl-gende behov for økt kontroll. Skatteetaten har ikke opplysninger om regnskapsmessig underskudd i sine registre, og det er ikke mulig med en automatisert løsning uten omfattende programmeringsjobb. Opp-lysningene må derfor trolig i stor grad rapporteres av skattyter selv.

Ikrafttredelse og tiltakets virkningstid

Ordningen med utsatt betaling av formuesskatt for eiere av virksomheter med regnskapsmessig underskudd skal gjelde midlertidig for formuesskat-ten for inntektsårene 2016 og 2017. Departementet foreslår at forslaget trer i kraft straks med virkning for formuesskatt i inntektsårene 2016 og 2017.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lisbeth Berg-Hansen, Tore Hagebakken, Øystein Langholm Hansen, Irene Johansen, Marianne Marthinsen og Truls Wickholm, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Svein Flåtten, Sigurd Hille, Heidi Nordby Lunde og Siri A. Meling, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi, Roy Steffensen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, lederen Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Venstre Terje Breivik, og fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, viser til proposisjonen og merknadene nedenfor i denne innstillingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at Stortinget ønsket en avgrenset ordning med utsatt formuesskatt for eiere av virksomheter som går med underskudd. Flertallet viser videre til at et bredt flertall bestå-ende av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet,

Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre i Innst. 273 S (2015–2016) påpekte at formuesskatt er proble-matisk for eiere og bedrifter når bedriftene går med underskudd og det ikke er grunnlag for å betale utbytte.

Flertallet viser til at Prop. 2 L (2016–2017) er skilt ut fra statsbudsjettet slik at Stortinget kan behandle den hurtig for at forslaget skal kunne få effekt for forskuddsskatten og forskuddstrekket for 2016. Flertallet viser til at årets siste innbetaling av forskuddsskatt forfaller 15. november 2016. Flertallet påpeker at den økonomiske veksten har tatt seg opp, men at ettervirkningene etter oljeprisfal-let i 2014 gjør at det er viktig å få på plass en midler-tidig ordning med utsatt formuesskatt så raskt som mulig for inntektsårene 2016 og 2017. Flertallet slutter seg av denne grunn til at ordningen raskt inn-føres som en midlertidig ordning i en krevende kon-junktursituasjon for norsk økonomi.

Flertallet viser til at betalingsutsettelse for formuesskatt er å anse som et lån fra staten. Flertallet påpeker at det er nødvendig med renter i utsettelsesperioden slik at ordningen begrenses til eiere av selskaper med reelle likviditetsproblemer, og at disse rentene ikke kan være lavere enn renten disse eierne måtte betale i markedet. Flertallet viser til at renten heller ikke bør være så høy at de som tren-ger utsatt formuesskatt, ikke kan benytte seg av det.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det i Prop. 2 L (2016–2017) er foreslått at selskaper eid i konsern etter regnskapsloven § 1-3 må ha underskudd i konsernregnskapet i tillegg til underskudd i morselska-pets årsregnskap for å få utsatt formuesskatten for aksjene i morselskapet, jf. omtalen i pkt. 1.3.2 om regnskapsmessig underskudd og utkastet til skattebe-talingslov ny § 15-3 første ledd. Dette flertallet viser i denne forbindelse til at et morselskap i et konsern kan ha positivt årsresultat mens konsernet som helhet går med underskudd, og at dette tilfellet ikke er omfattet av forslaget. Dette flertallet viser også til at tilfeller der flere aksjonærer gjennom hol-dingselskap eier hver sin andel i et morselskap i et konsern som går med underskudd, heller ikke vil være omfattet av ordningen når de ikke har bestem-mende innflytelse. Dette flertallet mener at også disse tilfellene bør omfattes av ordningen for at den skal være til tilstrekkelig hjelp for eiere av virk-somheter som går med midlertidig underskudd.

Dette flertallet viser til svar fra Finansde-partementet på spørsmål 1 vedrørende Prop. 2 L (2016–2017) til finanskomiteen, der det fremgår at den enkleste og mest praktiserbare løsningen for å gjøre ordningen tilgjengelig for disse tilfellene er å

utvide ordningen til å gjelde eierskap i alle aksjer. Dette flertallet viser til at dette kan gjøres provenynøytralt ved å øke renten i ordningen med ett prosentpoeng til 6 pst. Dette flertallet antar dette i praksis vil bidra til at ordningen blir en mulighet for eiere av virksomhet med midlertidig underskudd som har behov for utsettelse av formuesskatten, mens eiere av overskuddsvirksomhet ikke vil finne ordningen attraktiv.

På denne bakgrunn fremmer dette flertallet følgende forslag:

«I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) skal ny § 15-3 første til tredje ledd lyde:

- (1) Personlig eier av aksje kan kreve å utsette betalingen av formuesskatten på aksjen.
- (2) Personlig eier av annen virksomhet kan kreve å utsette betalingen av formuesskatten på virksomhetsformuen dersom virksomheten har underskudd i årsregnskapet kalenderåret før inntektsåret. Som virksomhetsformue regnes andeler i selskaper med deltakerfastsetting og driftsmidler i enkeltpersonforetak som er omfattet av skatteloven § 4-17 annet ledd.
- (3) Formue i land utenfor EØS er ikke omfattet av utsettelsesordningen.

Forslagets tredje, fjerde, femte og sjette ledd blir nytt fjerde, femte, sjette og syvende ledd.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for formuesskatt i inntektsårene 2016 og 2017.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet slutter seg til departementets forslag i proposisjonen, herunder en særskilt rentesats på 5 pst. som kan justeres ved vesentlige endringer i markedsrenten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortinget i forbindelse med skatteforliket ønsket en ordning med utsatt betaling av formuesskatt for eiere av virksomheter som går med underskudd. Dette medlem viser til at det er ingenting som tyder på at det er særskilte utfordringer nå som kan begrunne en ordning med utsettelse av formuesskatt. Like lite er det sannsynliggjort at det vil være lettere å betale formuesskatt for både 2016 og 2017 i neste skatteoppgjør enn å betale for 2016 i dette skatteoppgjøret. Dermed kan dette ende opp med å bli en permanent utsettelse av formuesskatt for dem som velger å benytte seg av ordningen, framfor en reell lettelse for dem som betaler

formuesskatt. Dette medlem mener ikke at dette nødvendigvis er et problem i seg selv, men det tegner seg med dette et bilde av at dette er symbolpolitikk som først og fremst bidrar til å skape et inntrykk av at formuesskatten er et større problem enn den egentlig er. Dette medlem viser videre til at regjeringen i proposisjonen skriver at «[o]rdningen med utsatt betaling av formuesskatt vil være administrativt krevende både for skattyter og skatteetaten». I tillegg til at ordningen dermed ikke reelt sett innebærer noen forbedring for den enkelte skattyter, innebærer også forslaget at de administrative kostnadene vil øke for skatteetaten. Dermed er forslaget nok et eksempel på hvordan regjeringen, til tross for retorikk mot økt byråkrati, går inn for nettopp økt byråkrati når de setter sin politikk ut i livet. Dette medlem mener på denne bakgrunn at forslagene i proposisjonen og fra komiteens flertall ikke bør vedtas.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen viser til proposisjonen og til sine merknader og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i skattebetalingsloven (utsatt betaling av formuesskatt)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) skal ny § 15-3 lyde:

§ 15-3. *Betalingsutsettelse for formuesskatt*

- (1) Personlig eier av aksje kan kreve å utsette betalingen av formuesskatten på aksjen.
- (2) Personlig eier av annen virksomhet kan kreve å utsette betalingen av formuesskatten på virksomhetsformuen dersom virksomheten har underskudd i årsregnskapet kalenderåret før inntektsåret. Som virksomhetsformue regnes andeler i selskaper med deltakerfastsetting og driftsmidler i enkeltpersonforetak som er omfattet av skatteloven § 4-17 annet ledd.
- (3) Formue i land utenfor EØS er ikke omfattet av utsettelsesordningen.
- (4) Utsatt betaling etter denne bestemmelsen kan kreves i to år for formuesskatt for inntektsårene 2016 og 2017 når samlet utsatt formuesskatt overstiger 30 000 kroner i det enkelte inntektsåret.

(5) Utsatt formuesskatt tillegges en egen rente frem til ny betalingsfrist for den utsatte formuesskatten. Ved oversittelse av ny betalingsfrist beregnes forsinkelsesrente etter § 11-1 av kravet tillagt rente etter første punktum.

(6) Skattyter som kan kreve betalingsutsettelse etter denne bestemmelsen, kan fritas for forskuddstrekk og forskuddsskatt tilsvarende forventet utsatt formuesskatt.

(7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for formuesskatt i inntektsårene 2016 og 2017.

Oslo, i finanskomiteen, den 8. november 2016

Hans Olav Syversen

leder

Hans Andreas Limi

ordfører

